Πρὸς Κορινθίους Β

Παύλος ἀπόστολος Ἰησού χριστού διὰ θελήματος θεού, 1 καὶ Τιμόθεος ό άδελφός, τῆ ἐκκλησία τοῦ θεοῦ τῆ οὔση ἐν Κορίνθω, ² σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν όλη τῆ Ἀχαΐα:³ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς 2 ήμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ. Εὐλογητὸς⁴ ὁ θεὸς 3 καὶ πατήρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ πατήρ τῶν οἰκτιρμῶν ^{5} καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως, ^{6} δ 4 παρακαλών ήμᾶς ἐπὶ πάση τῆ θλίψει ήμών, εἰς τὸ δύνασθαι ήμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάση θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως ής παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεού. "Ότι καθώς περισσεύει τὰ παθήματα ^{7} τού 5 γριστού εἰς ἡμᾶς, ούτως διὰ τού χριστού περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. Εἴτε δὲ θλιβόμεθα, τόπὲρ 6 τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας,

https://biblicaltext.com

¹ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ² Κόρινθος, ου, ἡ, Corinth. ³ Ἀχαΐα, ας, ἡ, Achaia. ⁴ εὐλογητός, well spoken of, blessed. ⁵ οἰκτιρμός, οῦ, ὁ, compassion, pity. ⁶ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ⁷ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ⁸ θλίβω, press, oppress.

ἐνεργουμένης εν ὑπομονῆ τῶν αὐτῶν παθημάτων δνκαὶ ἡμεῖς πάσχομεν: καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία το πὲρ εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν ່ນແຜ້ν: παρακλήσεως καὶ σωτηρίας: εἰδότες ὅτι ὥσπερ 7 κοινωνοί έστε τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως. Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, 8 άδελφοί, ύπερ της θλίψεως ήμων της γενομένης ήμιν ἐν τῆ Ἀσίᾳ, ετι καθ' ὑπερβολὴν' ἐβαρήθημεν¹ο ὑπὲρ δύναμιν, ώστε έξαπορηθήναι ήμας καὶ τοῦ ζήν. 9 Άλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου έσγήκαμεν, ίνα μη πεποιθότες ώμεν έφ' έαυτοῖς άλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς: δς ἐκ 10 τηλικούτου ^{13} θανάτου ἐρρύσατο ^{14} ἡμᾶς καὶ ῥύεται, ^{14} ήλπίκαμεν ρύσεται, 14 11 őτι καὶ ἔτι συνυπουργούντων15 καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῆ δεήσει,16 ίνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα¹⁷ διὰ

¹ ἐνεργέω, work, effect. ² πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ³ βέβαιος, firm, secure. ⁴ παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ⁵ κοινωνός, οῦ, ὁ, partner, sharer. ⁶ οὕτως, thus, so. ⁻ ἀγνοέω, not know, be unaware. ⁶ ᾿Ασία, ας, ἡ, Asia. ⁰ ὑπερβολή, ῆς, ἡ, excess, superiority. ¹⁰ βαρέω, burden, weigh down. ¹¹ ἐξαπορέομαι, despair, am utterly without resource. ¹² ἀπόκριμα, τος, τό, sentence, decision. ¹³ τηλικοῦτος, so great, so large. ¹⁴ ῥύομαι, rescue, save. ¹⁵ συνυπουργέω, join in helping, help together. ¹⁶ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ¹⁻ χάρισμα, τος, τό, gift, undeserved favor.

πολλών εὐχαριστηθῆ ὑπὲρ ὑμῶν.

Ή γὰρ καύχησις¹ ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον² τῆς 12 συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἀπλότητι³ καὶ εἰλικρινείᾳ⁴ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῆ⁵ ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ, ἀνεστράφημεν⁴ ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως⁻ δὲ πρὸς ὑμᾶς. Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ἃ 13 ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ ἔως τέλους ἐπιγνώσεσθε: καθώς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς 14 ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα⁵ ὑμῶν ἐσμέν, καθάπερ² καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῆ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.

Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει¹⁰ ἐβουλόμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς 15 τὸ πρότερον,¹¹ ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε: καὶ δι' ὑμῶν 16 διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν,¹² καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας¹² ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι¹³ εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Τοῦτο οὖν 17

¹ καύχησις, εως, ή, boasting, act of boasting, ² μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ³ άπλότης, ητος, ή, singleness, hence simplicity. ⁴ είλικρίνεια, ας, ή, sincerity, purity of motive. ⁵ σαρκικός, fleshly, carnal. ⁶ ἀναστρέφω, return, live. ⁷ περισσώς, abundantly, exceedingly. ⁸ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ⁹ καθάπερ, even as, just as. ¹⁰ πεποίθησις, εως, ή, confidence, trust. ¹¹ πρότερον, formerly, before. ¹² Μακεδονία, ας, ή, Macedonia. ¹³ προπέμπω, send before, send forth.

βουλευόμενος, μήτι ἄρα τῆ ἐλαφρία ἐγρησάμην; 5 "Η ἃ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ίνα ἦ παρ' ἐμοὶ τὸ Ναί, ναὶ καὶ τὸ Οὔ, οὔ; Πιστὸς δὲ ὁ θεός, 18 ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ οὔ. Ὁ γὰρ τοῦ θεοῦ υίὸς Ἰησοῦς χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' 19 ήμῶν κηρυχθείς, δι' ἐμοῦ καὶ <u>Σιλουανοῦ</u>⁶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ Οὔ, ἀλλὰ Ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. "Όσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ 20 Ναί, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ Ἀμήν, τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ήμων. Ὁ δὲ βεβαιων ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς χριστόν, καὶ 21 χρίσας ήμᾶς, θεός: ο καὶ σφραγισάμενος 10 ήμᾶς, καὶ 22 δούς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ήμῶν.

¹ βουλεύω, deliberate, take counsel. ² μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ³ ἄρα, so? (introduces a question). ⁴ ἐλαφρία, ας, ή, vacillation, levity. ⁵ χράωμαι, use, make use of. ⁶ Σιλουανός, οῦ, ὁ, Silvanus. ⁷ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ⁸ βεβαιόω, confirm, secure. ⁹ χρίω, anoint. ¹⁰ σφραγίζω, seal, set a seal upon. ¹¹ ἀρραβών, ώνος, ὁ, earnest, pledge.

Έγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν 23
ψυχήν, ὅτι φειδόμενος¹ ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς
Κόρινθον.² Οὐχ ὅτι κυριεύομεν³ ὑμῶν τῆς πίστεως, 24
ἀλλὰ συνεργοί⁴ ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν: τῆ γὰρ πίστει
ἑστήκατε.

*Έκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπη πρὸς 2 ὑμᾶς ἐλθεῖν. Εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ἐστιν ὁ 2 εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; Καὶ 3 ἔγραψα ὑμῖν τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην ἔχω ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. Ἐκ γὰρ πολλῆς 4 θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

¹ φείδομαι, spare, abstain. ² Κόρινθος, ου, ή, Corinth. ³ κυριεύω, be lord over, rule. ⁴ συνεργός, οῦ, ὁ, fellow worker. ⁵ λύπη, ης, ή, pain, grief. ⁶ λυπέω, grieve, pain. ⁷ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ⁸ συνοχή, ῆς, ή, dismay, anguish. ⁹ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ¹⁰ περισσώς, abundantly, exceedingly.

Πρὸς Κορινθίους Β 2:5 Byzantine NT

Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, άλλὰ ἀπὸ 5 μέρους – ἵνα μὴ ἐπιβαρ $\tilde{\omega}^2$ – πάντας ὑμᾶς. Ἱκανὸν τ $\tilde{\omega}$ 6 τοιούτω ή ἐπιτιμία³ αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων: ὥστε 7 <u>μάλλον</u> ύμάς χαρίσασθαι⁵ τοὐναντίον 4 μήπως⁶ τῆ περισσοτέρα⁷ παρακαλέσαι, καταποθ $ilde{\eta}^{\circ}$ ό τοιοῦτος. Δ ιὸ παρακαλ $ilde{\omega}$ ὑμᾶς κυρ $ilde{\omega}$ σαι $^{^{10}}$ εἰς αὐτὸν ἀγάπην. Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ 9 τὴν δοκιμὴν ^{11} ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ^{12} ἐστε. Ω δέ 10τι γαρίζεσθε, καὶ ἐγώ: καὶ γὰρ ἐγὼ εἴ τι κεγάρισμαι, ὧ κεγάρισμαι, δι' ύμᾶς ἐν προσώπω γριστοῦ, ἵνα μὴ 11 πλεονεκτηθώμεν ^{13} ύπὸ τοῦ Σ ατανᾶ: οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα 4 άγνοοῦμεν. 5

Έλθων δὲ εἰς τὴν Τρωάδα¹⁶ εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ 12 χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεωγμένης ἐν κυρίω, οὐκ 13 ἔσχηκα ἄνεσιν¹⁷ τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὑρεῖν με

¹ λυπέω, grieve, pain. ² ἐπιβαρέω, burden weigh down, burden. ³ ἐπιτιμία, ας, ἡ, punishment. ⁴ τοὐναντίον, on the contrary. ³ χαρίζομαι, give freely, forgive. ⁶ μήπως, lest in any way, lest perhaps. ⁷ περισσός, excessive, abundant. ⁸ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ⁹ καταπίνω, drink down, swallow. ¹⁰ κυρόω, confirm, ratify. ¹¹ δοκιμή, ῆς, ἡ, proof, approval. ¹² ὑπήκοος, obedient, listening to. ¹³ πλεονεκτέω, take advantage, take advantage of. ¹⁴ νόημα, τος, τό, thought, mind. ¹⁵ ἀγνοέω, not know, be unaware. ¹⁶ Τρωάς, άδος, ἡ, Troas. ¹⁷ ἄνεσις, εως, ἡ, loosening, relaxation.

Τίτον¹ τὸν ἀδελφόν μου: ἀλλὰ ἀποταξάμενος² αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.³ Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ 14 πάντοτε θριαμβεύοντι⁴ ἡμᾶς ἐν τῷ χριστῷ, καὶ τὴν ὀσμὴν⁵ τῆς γνώσεως⁴ αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ. "Ότι χριστοῦ εὐωδία⁻ ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν 15 τοῖς σῷζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις: οἷς μὲν 16 ὀσμὴ⁵ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ⁵ ζωῆς εἰς ζωήν. Καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; Οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ 17 λοιποί, καπηλεύοντες⁵ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ: ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ, κατενώπιον¹ο τοῦ θεοῦ, ἐν γριστῶ λαλοῦμεν.

Άρχόμεθα πάλιν έαυτοὺς συνιστάνειν; ¹¹ Εἰ μὴ χρήζομεν, 3 ὅς τινες, συστατικῶν ¹³ ἐπιστολῶν ¹⁴ πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν συστατικῶν; ¹³ Ἡ ἐπιστολὴ ¹⁴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, 2 ἐγγεγραμμένη ¹⁵ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη

 $^{^1}$ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ^{2} ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ^{3} Μακεδονία, ας, ή, Macedonia. ^{4} θριαμβεύω, lead in a triumphal procession. ^{5} δομή, ῆς, ή, smell, aroma. ^{6} γνώσις, εως, ή, wisdom, knowledge. ^{7} εὐωδία, ας, ή, fragrance, sweet smell. ^{8} καπηλεύω, trade in, peddle. ^{9} είλικρίνεια, ας, ή, sincerity, purity of motive. ^{10} κατενώπιον, before, in the presence of (gen). ^{11} συνίστημι, commend (transitive), stand with. ^{12} χρήζω, need, have need of. ^{13} συστατικός, commendatory. ^{14} ἐπιστολή, ῆς, ή, letter, dispatch. ^{15} ἐγγράφω, inscribe, write.

άναγινωσκομένη ύπὸ πάντων άνθρώπων: 3 καὶ *Φανερούμενοι* ŏτι έστὲ $\dot{\epsilon}\pi$ ιστολ $\dot{n}^1$ χριστοῦ διακονηθείσα ύφ' ήμων, έγγεγραμμένη οὐ μέλανι, άλλα πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶν⁴ λιθίναις,⁵ άλλ' ἐν πλαξὶν ^{4} καρδίαις σαρκίναις. ^{6} Πεποίθησιν ^{7} δὲ ^{4} τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν: οὐχ 5 ότι ίκανοί έσμεν ἀφ' έαυτῶν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ έαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ^{8} ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ: δς καὶ ^{6} ίκάνωσεν ήμας διακόνους καινής διαθήκης, γράμματος. 10 άλλὰ πνεύματος: τὸ γὰρ γράμμα 10 ἀποκτένει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. Τὰ δὲ ἡ διακονία 7 τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν, εντετυπωμένη ἐν λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι¹³ τούς υίους Ίσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, τὴν καταργουμένην, 14 8 πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν

 $^{^1}$ ἐπιστολή, ῆς, ἡ, letter, dispatch. ^{2} ἐγγράφω, inscribe, write. ^{3} μέλαν, ink. ^{4} πλάξ, πλακός, ἡ, tablet, table. ^{5} λίθινος, of stone, made of stone. ^{6} σάρκινος, of the flesh, fleshly. ^{7} πεποίθησις, εως, ἡ, confidence, trust. ^{8} ἱκανότης, ητος, ἡ, fitness, sufficiency. ^{9} ἱκανόω, make sufficient, qualify. ^{10} γράμμα, τος, τό, letter, writings. ^{11} ζωοποιέω, make alive, make to live. ^{12} ἐντυπόω, carve, impress. ^{13} ἀτενίζω, gaze, stare. ^{14} καταργέω, make ineffective, abolish.

δόξη; Εὶ γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως δόξα, 9 πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης ἐν δόξη. Καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν 10 τούτῳ τῷ μέρει, ἕνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. 11 Εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον, ἐν δόξη.

Έχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῆ παρρησία 12 χρώμεθα: καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα 13 ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου: ἀλλ 14 ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν: ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῆ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς λοιαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅ τι ἐν χριστῷ καταργεῖται. Αλλ ἔως σήμερον, ἡνίκα 15 ἀναγινώσκεται Μωϋσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν

¹ κατάκρισις, εως, ή, condemnation, act of condemnation. ² ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ³ ὑπερβάλλω, go beyond, surpass. ⁴ καταργέω, make ineffective, abolish. ⁵ χράομαι, use, make use of. ⁶ καθάπερ, even as, just as. ⁷ κάλυμμα, τος, τό, covering, veil. ⁸ ἀτενίζω, gaze, stare. ⁹ πωρόω, harden, render callous. ¹⁰ νόημα, τος, τό, thought, mind. ¹¹ ἀνάγνωσις, εως, ή, reading. ¹² παλαιός, old, ancient. ¹³ ἀνακαλύπτω, uncover, unveil. ¹⁴ ἡνίκα, when, at which time.

αὐτῶν κεῖται.¹ Ἡνίκα² δ' ἄν ἐπιστρέψη πρὸς κύριον, 16 περιαιρεῖται³ τὸ κάλυμμα.⁴ Ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά 17 ἐστιν: οὖ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία.6 18 Ἡμεῖς δὲ πάντες, ἀνακεκαλυμμένω, προσώπω τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ¹¹ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθώς 4
ἢλεήθημεν, 12 οὐκ ἐκκακοῦμεν: 13 ἀλλὰ ἀπειπάμεθα 14 2

τὰ κρυπτὰ 15 τῆς αἰσχύνης, 16 μὴ περιπατοῦντες ἐν
πανουργία 17 μηδὲ δολοῦντες 18 τὸν λόγον τοῦ θεοῦ,
ἀλλὰ τῆ φανερώσει 19 τῆς ἀληθείας συνιστῶντες 20
ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ. Εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον 21 τὸ 3

¹ κεῖμαι, lie, be laid. ² ἡνίκα, when, at which time. ³ περιαιρέω, cast off, take away. ⁴ κάλυμμα, τος, τό, covering, veil. ⁵ οῦ, where, when. ⁶ ἐλευθερία, ας, ἡ, liberty, freedom. ⁷ ἀνακαλύπτω, uncover, unveil. ⁸ κατοπτρίζομαι, show as in a mirror, mirror. ⁹ εἰκών, όνος, ἡ, image, likeness. ¹⁰ μεταμορφόω, change the form, transform. ¹¹ καθάπερ, even as, just as. ¹² ἐλεέω, have mercy, pity. ¹³ ἐκκακέω, am faint, am weary. ¹⁴ ἀπεῖπον, speak out, renounce. ¹⁵ κρυπτός, hidden, secret. ¹⁶ αἰσχύνη, ης, ἡ, shame. ¹⁷ πανουργία, ας, ἡ, cleverness, craftiness. Trickery. ¹⁸ δολόω, falsify, adulterate. ¹⁹ φανέρωσις, εως, ἡ, disclosure, announcement. ²⁰ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ²¹ καλύπτω, cover, veil.

yzantine NT Πρὸς Κορινθίους Β 4:4

εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶν κεκαλυμμένον:¹ ἐν οῖς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου 4 ἔτύφλωσεν² τὰ νοήματα³ τῶν ἀπίστων,⁴ εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι⁵ αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν⁴ τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν⁻ τοῦ θεοῦ. Οὐ γὰρ 5 ἔαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ χριστὸν Ἰησοῦν κύριον: ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. "Ότι ὁ θεὸς ὁ 6 εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι,⁵ ὅς ἔλαμψεν⁵ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν⁴ τῆς γνώσεως² τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ χριστοῦ.

Έχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν¹⁰ τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις¹¹ 7
 σκεύεσιν,¹² ἵνα ἡ ὑπερβολὴ¹³ τῆς δυνάμεως ἦ τοῦ θεοῦ,
 καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν: ἐν παντὶ θλιβόμενοι,¹⁴ ἀλλ' οὐ 8
 στενοχωρούμενοι:¹⁵ ἀπορούμενοι,¹⁰ ἀλλ' οὐκ
 ἐξαπορούμενοι:¹⁻ διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ 9

¹ καλύπτω, cover, veil. ² τυφλόω, blind, make blind. ³ νόημα, τος, τό, thought, mind. ⁴ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ⁵ αἰγάζω, see, shine forth. ⁶ φωτισμός, οῦ, ὁ, enlightenment, light. ⁷ εἰκών, όνος, ἡ, image, likeness. ⁸ λάμπω, shine. ⁹ γνῶσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ¹⁰ θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ¹¹ ὀστεράκινος, made of earth or clay, made of earth. ¹² σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ¹³ ὑπερβολή, ῆς, ἡ, excess, superiority. ¹⁴ θλίβω, press, oppress. ¹⁵ στενοχωρέω, press upon, cramp. ¹⁶ ἀπορέω, be at a loss, be perplexed. ¹⁷ ἐξαπορέομαι, despair, am utterly without resource.

καταβαλλόμενοι.2 άλλ' οὐκ ένκαταλειπόμενοι: άπολλύμενοι: πάντοτε τὴν νέκρωσιν³ τοῦ κυρίου 10 Ἰησοῦ ἐν τῶ σώματι περιφέροντες, τίνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῆ. ἀεὶ⁵ γὰρ ἡμεῖς οί ζώντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῆ ἐν τῆ θνητῆ σαρκὶ ήμῶν. Ω στε ὁ μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ^{7} ἡ δὲ 12 ζωὴ ἐν ὑμῖν. Ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, 13 κατὰ τὸ γεγραμμένον, Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ ήμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν: εἰδότες ὅτι ὁ 14 έγείρας τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς διὰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. Τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα 15 ή γάρις πλεονάσασα⁸ διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν" περισσεύση εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

¹ έγκαταλείπω, leave behind, forsake. 2 καταβάλλω, strike down, found. 3 νέκρωσις, εως, ή, death, putting to death.

⁴περιφέρω, carry about, carry around. ⁵ ἀεί, always, ever. ⁶ θνητός, subject to death, mortal. ⁷ ἐνεργέω, work, effect.

Διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος 16 διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρα καὶ ἡμέρα. Τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως 17 ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ 18 βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα: τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα: Τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος¹² ἡμῶν οἰκία τοῦ 5 σκήνους¹³ καταλυθῆ,¹⁴ οἰκοδομὴν¹⁵ ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον,¹⁶ αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Καὶ 2 γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν,¹γ τὸ οἰκητήριον¹⁵ ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι¹⁰ ἐπιποθοῦντες:²⁰ εἴγε²¹ καὶ 3 ἐνδυσάμενοι²² οὐ γυμνοὶ²³ εὑρεθησόμεθα. Καὶ γὰρ οἱ 4 ὄντες ἐν τῷ σκήνει¹³ στενάζομεν¹ βαρούμενοι:²⁴ ἐφ' ῷ

¹ ἐκκακέω, am faint, am weary. ² διαφθείρω, destroy utterly, spoil. ³ ἔσωθεν, from within, within. ⁴ ἀνακαινόω, renew, amend. ⁵ παραυτίκα, immediately, for the moment. ⁶ ἐλαφρός, light, easy to bear. ⁻ ὑπερβολή, ῆς, ἡ, excess, superiority. ⁶ βάρος, ους, τό, burden, weight. ⁶ κατεργάζομαι, work out, produce. ¹¹ σκοπέω, look at, contemplate. ¹¹ πρόσκαιρος, temporary, passing. ¹² ἐπίγειος, of the earth, earthly. ¹³ σκῆνος, ους, τό, tent, lodging. ¹⁴ καταλύω, destroy, lodge. ¹⁵ οἰκοδομή, ῆς, ἡ, building, edification. ¹⁶ ἀχειροποίητος, not made with hands, not made by hand. ¹⁻ στενάζω, groan (internally), sigh deeply. ¹ፄ οἰκητήριον, ου, τό, dwelling, habitation. ¹⁰ ἐπενδύομαι, put on over. ²⁰ ἐπιποθέω, long for, strain after. ²¹ εἴγε, if indeed, seeing that. ²² ἐνδύω, put on, clothe. ²³ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ²⁴ βαρέω, burden, weigh down.

Πρὸς Κορινθίους Β 5:5 Byzantine NT

οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι,¹ ἀλλ' ἐπενδύσασθαι,² ἵνα καταποθ $\tilde{\eta}^3$ τὸ θνητὸν ^{4} ὑπὸ τῆς ζωῆς. Ὁ δὲ 5 κατεργασάμενος⁵ ήμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ καὶ δοὺς ήμῖν τὸν ἀρραβῶνα⁶ τοῦ πνεύματος. Θαρροῦντες 6 οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῶ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου – διὰ πίστεως 7 γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους¹⁰ – θαρροῦμεν⁷ δέ, 8 καὶ εὐδοκοῦμεν 11 μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι ^{8} πρὸς τὸν κύριον. Δ ιὸ καὶ ^{9} φιλοτιμούμεθα, 12 εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι¹³ αὐτῷ εἶναι. Τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς 10 φανερωθήναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος 14 χριστοῦ, ἵνα κομίσηται 15 ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε κακόν.

¹ ἐκδύω, take off, put off. ² ἐπενδύομαι, put on over. ³ καταπίνω, drink down, swallow. ⁴ θνητός, subject to death, mortal. ⁵ κατεργάζομαι, work out, produce. ⁶ ἀρραβών, ῶνος, ὁ, earnest, pledge. ⁷ θαρρέω, of good courage, have confidence. ⁸ ἐνδημέω, be at home, am at home. ⁹ ἐκδημέω, leave, be absent. ¹⁰ είδος, ους, τό, form, sight. ¹¹ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ¹² φιλοτιμέομαι, have as an ambition, aspire to. ¹³ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ¹⁴ βῆμα, τος, τό, judgment seat. ¹⁵ κομίζω, receive, bring.

Είδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν, 11 θεῶ δὲ πεφανερώμεθα: ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ύμων πεφανερώσθαι. Οὐ γὰρ πάλιν 12 <u>έαυτοὺς συνιστάνομεν¹ ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν² διδόντες</u> <u>ύμιν καυγήματος³ ύπερ ήμων, ίνα έχητε πρός τους έν</u> προσώπω καυγωμένους καὶ οὐ καρδία. Εἴτε γὰρ 13 ἐξέστημεν, θ θε $\tilde{\omega}$: εἴτε σωφρονοῦμεν, $\tilde{\omega}$ ὑμῖν. Ἡ γὰρ 14 άγάπη τοῦ χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ότι εἰ εἶς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον: καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες 15 έαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῶ ὑπὲρ αὐτῶν άποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. ε Ω στε ήμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν 16 ούδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα: εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα χριστόν, άλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. 17 $ilde{\Omega}$ στε εἴ τις ἐν χριστῷ, καινὴ κτίσις: $^{ ext{ iny S}}$ τὰ ἀρχαῖα $^{ ext{ iny S}}$ παρῆλθεν, 10 ίδού, γέγονεν καινὰ τὰ πάντα. Τὰ δὲ 18

¹ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ² ἀφορμή, ῆς, ἡ, occasion, opportunity. ³ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ⁴ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ⁵ σωφρονέω, be of sound mind, judgment. ⁶ συνέχω, hold fast, oppress. ⁷ μηκέτι, no longer. ⁸ κτίσις, εως, ἡ, creation, creature. ⁹ ἀρχαῖος, old, ancient. ¹⁰ παρέρχομαι, pass by, go by.

πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ, τοῦ καταλλάξαντος¹ ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς:² ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν χριστῷ κόσμον 19 καταλλάσσων¹ ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα³ αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.²

Υπέρ χριστού οὖν πρεσβεύομεν, ώς τού θεού 20 παρακαλούντος δι' ἡμῶν: δεόμεθα ὑπὲρ χριστού, καταλλάγητε τῷ θεῷ. Τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, 21 ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν 6
χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς – λέγει γάρ, Καιρῷ 2
δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας
ἐβοήθησά σοι: ἰδού, νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἱδού,

¹ καταλλάσσω, reconcile. ² καταλλαγή, ής, ή, reconciliation. ³ παράπτωμα, τος, τό, trespass, falling away. ⁴ πρεσβεύω, be an ambassador, am aged. ⁵ δέομαι, ask, request. ⁶ συνεργέω, work together. ⁷ κενός, empty, vain. ⁸ δεκτός, acceptable, welcome. ⁹ ἐπακούω, hear, listen to. ¹⁰ βοηθέω, come to the aid of. ¹¹ εὐπρόσδεκτος, acceptable, well-received.

νῦν ἡμέρα σωτηρίας – μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες 3 προσκοπήν, ^{1} ίνα μὴ μωμηθ $\tilde{\eta}^{2}$ ή διακονία: άλλ' ἐν ^{4} παντὶ συνιστώντες ^{3} έαυτούς ώς θεοῦ διάκονοι, έν ύπομονή πολλή, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, * στενογωρίαις, έν πληγαῖς, έν φυλακαῖς, ἀκαταστασίαις, δεν κόποις, εν ἀγρυπνίαις, δεν ὰγρυπνίαις, δεν ὰνρυπνίαις, δνηστείαις, 10 ἐν ἁγνότητι, 11 ἐν γνώσει, 12 ἐν μακροθυμία, 6 έν χρηστότητι, έν πνεύματι άγίω, έν αγάπη <u>ἀνυποκρίτω, 15 ἐν λόγω ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ, διὰ 7</u> τῶν ὅπλων¹⁶ τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ άριστερῶν, ¹⁷ διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, ¹⁸ διὰ δυσφημίας ¹⁹ 8 καὶ εὐφημίας: ^{20} ώς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς: ^{22} άγνοούμενο<u>ι, 23</u> καὶ ἐπιγινωσκόμενοι: ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδού, ζωμεν: ώς παιδευόμενοι, 24

¹ προσκοπή, ῆς, ἡ, cause for offense. ² μωμάομαι, find fault with, criticize. ³ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ⁴ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ⁵ στενοχωρία, ας, ἡ, difficulty, distress. ⁶ πληγή, ῆς, ἡ, blow, wound. ⁷ ἀκαταστασία, ας, ἡ, distrurbance, disorder. ⁸ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ⁹ ἀγρυπνία, ας, ἡ, sleeplessness, watching. ¹⁰ νηστεία, ας, ἡ, fasting, fast. ¹¹ ἀγνότης, ητος, ἡ, purity, chastity. ¹² γνώσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ¹³ μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. ¹⁴ χρηστότης, ητος, ἡ, goodness, kindness. ¹⁵ ἀνυπόκριτος, sincere, without hypocrisy. ¹⁶ ὅπλον, ου, τό, tool, implement. ¹⁷ ἀριστερός, left, on the left. ¹⁸ ἀτιμία, ας, ἡ, dishonor, disgrace. ¹⁹ δυσφημία, ας, ἡ, defamation, slander. ²⁰ εὐφημία, ας, ἡ, good report, commendation. ²¹ πλάνος, deceiver, misleading. ²² ἀληθής, true, unconcealed. ²³ ἀγνοέω, not know, be unaware. ²⁴ παιδεύω, teach, educate.

καὶ μὴ θανατούμενοι: ὑς λυπούμενοι, ἀεἰ δὲ 10 χαίροντες: ὡς πτωχοί, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες: ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες.

Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέωγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ 11 καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται. Οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν 12 ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν. 13 Τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν – ὡς τέκνοις λέγω – πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.

Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες¹¹ ἀπίστοις: ¹² τίς γὰρ μετοχὴ 14
 δικαιοσύνῃ καὶ ἀνομία; ¹⁴ Τίς δὲ κοινωνία ¹⁵ φωτὶ πρὸς σκότος; Τίς δὲ συμφώνησις ¹⁶ χριστῷ πρὸς Βελίαρ; ¹⁷ 15
 *Η τίς μερὶς ¹⁸ πιστῷ μετὰ ἀπίστου; ¹² Τίς δὲ 16
 συγκατάθεσις ¹⁹ ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ²⁰ 'Υ μεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἐστε ζῶντος, καθὼς εἴπεν ὁ θεὸς ὅτι

¹ θανατόω, put to death, subdue. ² λυπέω, grieve, pain. ³ ἀεί, always, ever. ⁴ πλουτίζω, enrich, make wealthy. ⁵ κατέχω, hold back, hold fast. ⁶ Κορίνθιος, ου, ό, Corinthian. ⁷ πλατύνω, broaden, enlarge. ⁸ στενοχωρέω, press upon, cramp. ⁹ σπλάγχνα, ων, τά, bowels, compassion. ¹⁰ ἀντιμισθία, ας, ή, reward, recompense. ¹¹ ἐτεροζυγέω, be unevenly yoked, be mismated. ¹² ἄπιστος, unbelieving, faithless. ¹³ μετοχή, ῆς, ἡ, sharing, partnership. ¹⁴ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ¹⁵ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ¹⁶ συμφώνησις, εως, ἡ, agreement, harmony. ¹⁷ Βελιάρ, ὁ, Beliar. ¹⁸ μερίς, ίδος, ἡ, part, portion. ¹⁹ συγκατάθεσις, εως, ἡ, agreement, union. ²⁰ εἴδωλον, ου, τό, image, idol.

Ένοικήσω¹ ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω:² καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι λαός. Διό, 17 Ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε,³ λέγει κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε: κἀγὼ εἰσδέξομαι⁴ ὑμᾶς, καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ 18 μοι εἰς υἰοὺς καὶ θυγατέρας,⁵ λέγει κύριος παντοκράτωρ.6

Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, 7 καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ⁷ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες⁸ ἀγιωσύνην⁹ ἐν φόβω θεοῦ.

Χωρήσατε ^{10} ήμᾶς: οὐδένα ἠδικήσαμεν, ^{11} οὐδένα ^{2} ἐφθείραμεν, ^{12} οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. ^{13} Οὐ πρὸς ^{3} κατάκρισιν ^{14} λέγω: προείρηκα ^{15} γάρ, ὅτι ἐν ταῖς

¹ ἐνοικέω, dwell in, am settled in. ² ἐμπεριπατέω, walk about, walk among. ³ ἀφορίζω, separate, set apart. ⁴ εἰσδέχομαι, receive, welcome. ⁵ θυγάτηρ, τρος, ή, daughter. ⁶ παντοκράτωρ, ορος, ό, ruler of all, Almighty. ⁷ μολυσμός, οῦ, ὁ, defilement, staining. ⁸ ἐπιτελέω, complete, perform. ⁹ ἀγιωσύνη, ης, ή, holiness, holy or sanctified state. ¹0 χωρέω, make room for, hold. ¹¹ ἀδικέω, do wrong, harm. ¹² φθείρω, destroy, corrupt. ¹³ πλεονεκτέω, take advantage, take advantage of. ¹⁴ κατάκρισις, εως, ή, condemnation, act of condemnation. ¹⁵ προλέγω, say beforehand, forewarn.

Ποὸς Κορινθίους Β 7:4 Byzantine NT

καρδίαις ήμῶν ἐστὲ εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συζῆν. 4
Πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν: πεπλήρωμαι τῆ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῆ χαρᾶ ἐπὶ πάση τῆ θλίψει ἡμῶν.

Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν 5 ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι: ἔξωθεν μάχαι, 10 ἔσωθεν 11 φόβοι. Άλλ ό 6 παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς 12 παρεκάλεσεν ἡμᾶς, ὁ θεός, ἐν τῆ παρουσία 13 Τίτου: 14 οὐ μόνον δὲ ἐν τῆ παρουσία άλλὰ καὶ ἐν τῆ παρακλήσει ή παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, 16 τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, 17 τὸν ὑμῶν ζῆλον 18 ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. "Ότι εἰ καὶ 8 ἐλύπησα 19 ὑμᾶς ἐν τῆ ἐπιστολῆ, 20 οὐ μεταμέλομαι, 21 εἰ

¹ συναποθνήσκω, die with, die together with. ² συζάω, live with, live together with. ³ καύχησις, εως, ή, boasting, act of boasting. ⁴ παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ⁵ ύπερπερισσεύω, abound much more, abound exceedingly. ⁶ Μακεδονία, ας, ή, Macedonia. ⁷ ἄνεσις, εως, ή, loosening, relaxation. ⁸ θλίβω, press, oppress. ⁹ ἔξωθεν, from without, outside (gen). ¹⁰ μάχη, ης, ή, fight, conflict. ¹¹ ἔσωθεν, from within, within. ¹² ταπεινός, humble, downcast. ¹³ παρουσία, ας, ή, presence, coming. ¹⁴ Τίτος, ου, ό, Τίτυs. ¹⁵ ἀναγγέλλω, announce, report. ¹⁶ ἐπιπόθησις, εως, ή, longing, eager longing. ¹⁷ ὁδυρμός, οῦ, ό, lamentation, mourning. ¹⁸ ζῆλος, ου, ό, zeal, jealousy. ¹⁹ λυπέω, grieve, pain. ²⁰ ἐπιστολή, ῆς, ἡ, letter, dispatch. ²¹ μεταμέλομαι, regret, repent.

καὶ μετεμελόμην: βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ² ἐκείνη, εί καὶ πρὸς ὥραν, ἐλύπησεν³ ὑμᾶς. Νῦν χαίρω, οὐχ 9 ότι έλυπήθητε, αλλ' ότι έλυπήθητε εἰς μετάνοιαν: 4 έλυπήθητε γάρ κατά θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε 5 έξ ήμων. Ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς 10 σωτηρίαν αμεταμέλητον κατεργάζεται: ή δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται. Τδού γάρ, αὐτὸ 11 τοῦτο, τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι³ ὑμᾶς, πόσην° κατειργάσατο ^{8} ὑμῖν σπουδήν, ^{10} ἀλλὰ ἀπολογίαν, ^{11} άλλὰ ἀγανάκτησιν, ^{12} άλλὰ φόβον, άλλὰ ἐπιπόθησιν, ^{13} άλλὰ ζῆλον.¹⁴ άλλὰ ἐκδίκησιν.¹⁵ Ἐν παντὶ συνεστήσατε ^{16} έαυτοὺς άγνοὺς ^{17} εἶναι ἐν τῷ πράγματι. Άρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ εἵνεκεν 19 άδικήσαντος, ούδὲ είνεκεν τοῦ άδικηθέντος, άλλ' εἵνεκεν¹⁹ τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν 10 ύμῶν τὴν

¹ μεταμέλομαι, regret, repent. ² ἐπιστολή, ῆς, ἡ, letter, dispatch. ³ λυπέω, grieve, pain. ⁴ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ⁵ ζημιόω, suffer loss, inflict loss upon. ⁶λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ⁷ ἀμεταμέλητος, without regret, not to be repented of. ⁸ κατεργάζομαι, work out, produce. ⁹ πόσος, how many? how great? ¹⁰ σπουδή, ῆς, ἡ, haste, diligence. ¹¹ ἀπολογία, ας, ἡ, speech in defense, verbal defense. ¹² ἀγανάκτησις, εως, ἡ, indignation. ¹³ ἐπιπόθησις, εως, ἡ, longing, eager longing. ¹⁴ ζῆλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ¹⁵ ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ¹⁶ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ¹⁷ ἀγνός, pure, holy. ¹⁸ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ¹⁹ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ²⁰ ἀδικέω, do wrong, harm.

ύπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Διὰ τοῦτο 13 παρακεκλήμεθα.

Έπὶ δὲ τῆ παρακλήσει¹ ὑμῶν περισσοτέρως² μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῆ χαρᾳ Τίτου,³ ὅτι ἀναπέπαυται⁴ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν. Ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ 14 ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχύνθην:⁵ ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθεία ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις⁶ ἡμῶν ἡ ἐπὶ Τίτου³ ἀλήθεια ἐγενήθη. Καὶ τὰ 15 σπλάγχνα⁻ αὐτοῦ περισσοτέρως² εἰς ὑμᾶς ἐστίν, ἀναμιμνησκομένου⁵ τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν,² ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου¹⁰ ἐδέξασθε αὐτόν. Χαίρω ὅτι 16 ἐν παντὶ θαρρῶ¹¹ ἐν ὑμῖν.

Γνωρίζομεν¹² δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν **8** δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας: ¹³ ὅτι 2

¹ παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ² περισσώς, abundantly, exceedingly. ³ Τίτος, ου, ό, Titus. ⁴ ἀναπαύω, refresh, take rest. ⁵ καταισχύνω, put to shame, shame. ⁶ καύχησις, εως, ή, boasting, act of boasting. ⁷ σπλάγχνα, ων, τά, bowels, compassion. ⁸ ἀναμμνήσκω, remind, remember. ⁹ ὑπακοή, ῆς, ἡ, obedience. ¹⁰ τρόμος, ου, ό, trembling, quaking. ¹¹ θαρρέω, of good courage, have confidence. ¹² γνωρίζω, make known, declare. ¹³ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia.

έν πολλή δοκιμή θλίψεως ή περισσεία τής γαράς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ <u>βάθους</u>³ πτωχεία 4 <u>ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν</u> πλοῦτον⁵ τῆς ἀπλότητος⁶ αὐτῶν. Ότι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ ὑπὲρ δύναμιν 3 αὐθαίρετοι, μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι 4 ήμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν 10 τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους: καὶ οὐ καθώς ἠλπίσαμεν, ἀλλ' 5 έαυτους ἔδωκαν πρώτον τῷ κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος θεοῦ εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, 11 ἵνα 6 καθώς προενήρξατο, 12 ούτως καὶ ἐπιτελέση 13 εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. ἀλλὶ ὥσπερ ἐν παντὶ 7 περισσεύετε, πίστει, καὶ λόγω, καὶ γνώσει, 14 καὶ πάση σπουδῆ, ^{15} καὶ τῆ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπη, ἵνα καὶ ἐν ταύτη τῆ χάριτι περισσεύητε. Οὐ κατ' ἐπιταγὴν¹⁶ 8 λέγω, άλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων σπουδῆς¹⁵ καὶ τὸ τῆς

¹ δοκιμή, ῆς, ἡ, proof, approval. ² περισσεία, ας, ἡ, superfluity, surplus. ³ βάθος, ους, τό, depth, deep. ⁴ πτωχεία, ας, ἡ, poverty, beggary. ⁵ πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches. ⁶ ἀπλότης, ητος, ἡ, singleness, hence simplicity. ⁷ αὐθαίρετος, of one's own accord. ⁸ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ⁹ δέομαι, ask, request. ¹⁰ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ¹¹ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ¹² προενάρχομαι, begin (beforehand), begin before. ¹³ ἐπιτελέω, complete, perform. ¹⁴ γνώσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ¹⁵ σπουδή, ῆς, ἡ, haste, diligence. ¹⁶ ἐπιταγή, ῆς, ἡ, command, commandment.

Πρὸς Κορινθίους Β 8:9 Byzantine NT

ύμετέρας¹ ἀγάπης γνήσιον² δοκιμάζων.³ Γινώσκετε 9 γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὅτι δι' ύμᾶς ἐπτώγευσεν, πλούσιος ἄν, ἵνα ὑμεῖς τῆ ἐκείνου πτωγεία πλουτήσητε. Καὶ γνώμην ἐν τούτω δίδωμι: 10 τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἴτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε¹⁰ πέρυσι. ^{11} Νυνὶ ^{12} δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ^{13} ὅπως, 11καθάπερ14 ή προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ^{13} ἐκ τοῦ ἔχειν. Εἰ γὰρ ἡ προθυμία ^{15} 12 πρόκειται, ^{16} καθο ^{17} ἐὰν ἔχῃ τις, εὐπρόσδεκτος, ^{18} οὐ καθο¹⁷ οὐκ ἔχει. Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ¹⁹ ὑμῖν δὲ 13θλίψις: ἀλλ' ἐξ ἰσότητος,20 ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα²¹ εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, $\frac{22}{100}$ [να καὶ τὸ 14ἐκείνων περίσσευμα ^{21} γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα: ^{22} ὅπως γένηται ἰσότης,²⁰ καθώς γέγραπται, Ὁ τὸ πολύ, 15

¹ δμέτερος, your. ² γνήσιος, genuine, true. ³ δοκιμάζω, prove, approve. ⁴ πτωχεύω, be (extremely) poor, destitute. ⁵ πλούσιος, rich. ⁶ πτωχεία, ας, ή, poverty, beggary. ⁷ πλουτέω, be rich, become rich. ⁸ γνώμη, ης, ή, purpose, opinion. ⁹ συμφέρω, bring together, it is profitable. ¹⁰ προενάρχομαι, begin (beforehand), begin before. ¹¹ πέρυσι, last year. ¹² νυνί, now, already. ¹³ ἐπιτελέω, complete, perform. ¹⁴ καθάπερ, even as, just as. ¹⁵ προθυμία, ας, ή, eagerness, readiness. ¹⁶ πρόκειμαι, be set before, be exhibited. ¹⁷ καθό, in so far as, as. ¹⁸ εὐπρόσδεκτος, acceptable, well-received. ¹⁹ ἄνεσις, εως, ή, loosening, relaxation. ²⁰ ἰσότης, ητος, ή, equality, fairness. ²¹ περίσσευμα, τος, τό, superfluity, abundance. ²² ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need.

οὐκ ἐπλεόνασεν: καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἠλαττόνησεν. 2

Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ^{3} ὑπὲρ 16ύμῶν ἐν τῆ καρδία Τίτου. 4 "Ότι τὴν μὲν παράκλησιν <u>ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος </u> έξηλθεν πρὸς ὑμᾶς. Συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν 18 <u>ἀδελφόν, οὖ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῷ διὰ πασῶν</u> τῶν ἐκκλησιῶν: οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ χειροτονη θ εὶς $^{^{10}}$ ύπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος 11 ἡμῶν σὺν τῆ γάριτι ταύτη τῆ διακονουμένη ύφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν¹² ἡμῶν: 20 στελλόμενοι¹³ τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσηται¹⁴ ἐν τῆ ταύτη τῆ διακονουμένη ὑφ' ἡμῶν: 21 άδρότητι¹⁵ προνοούμενοι 16 καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. Συνεπέμψαμεν⁸ δὲ αὐτοῖς τὸν 22 άδελφὸν ήμῶν, θν έδοκιμάσαμεν ^{17} έν πολλοῖς

¹ πλεονάζω, superabound, make to abound. ² ἐλαττονέω, have less, have too little. ³ σπουδή, ῆς, ἡ, haste, diligence.
⁴ Τίτος, ου, ὁ, Τίτις. ⁵ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ⁶ σπουδαΐος, diligent, earnest. ⁷ αὐθαίρετος, of one's own accord. ⁸ συμπέμπω, send with, send along with. ⁹ ἔπαινος, ου, ὁ, praise, commendation. ¹⁰ χειροτονέω, choose, appoint. ¹¹ συνέκδημος, ου, ὁ, traveling companion, fellow traveler. ¹² προθυμία, ας, ἡ, eagerness, readiness. ¹³ στέλλω, arrange, take care. ¹⁴ μωμάομαι, find fault with, criticize. ¹⁵ άδρότης, ητος, ἡ, abundance, lavishness. ¹⁶ προνοέω, provide for, have regard for. ¹⁷ δοκιμάζω, prove, approve.

πολλάκις σπουδαῖον δντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον, πεποιθήσει πολλῆ τῆ εἰς ὑμᾶς. Εἴτε 23 ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός: εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα χριστοῦ. Τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ 24 ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους 9 περισσόν¹¹ μοί ἐστιν τὸ γράφειν ὑμῖν: οἶδα γὰρ τὴν 2 προθυμίαν¹² ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν,¹³ ὅτι ἀχαΐα¹⁴ παρεσκεύασται¹⁵ ἀπὸ πέρυσι: καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος ¹⁷ ἡρέθισεν τοὺς πλείονας. Ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ 3 καύχημα ¹⁹ ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῆ²⁰ ἐν τῷ μέρει τούτῳ: ἵνα, καθὼς ἔλεγον, παρεσκευασμένοι ¹⁵ ἦτε: 4

¹ πολλάκις, often, many times. ² σπουδαῖος, diligent, earnest. ³ νυνί, now, already. ⁴ πεποίθησις, εως, ή, confidence, trust. ⁵ Τίτος, ου, ό, Titus. ⁶ κοινωνός, οῦ, ό, partner, sharer. ⁷ συνεργός, οῦ, ό, fellow worker. ⁸ ἔνδειξις, εως, ἡ, proof, sign. ⁹ καύχησις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ¹⁰ ἐνδείκνυμ, show forth, show. ¹¹ περισσός, excessive, abundant. ¹² προθυμία, ας, ἡ, eagerness, readiness. ¹³ Μακεδών, όνος, ό, Macedonian. ¹⁴ Ἁχαῖα, ας, ἡ, Achaia. ¹⁵ παρασκευάζω, prepare, make ready. ¹⁶ πέρυσι, last year. ¹⁷ ζῆλος, ου, ό, zeal, jealousy. ¹⁸ ἐρεθίζω, arouse, provoke. ¹⁹ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ²⁰ κενόω, empty, make void.

μήπως, ^{1} ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες ^{2} καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, ^{3} καταισχυνθώμεν ἡμεῖς - ἴνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς - ἐν τῆ ὑποστάσει ταὑτη τῆς καυχήσεως. Αναγκαῖον οὖν ἡγησάμην ^{8} 5 παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς, ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσιν τὴν προκατηγγελμένην εὐλογίαν ^{1} ὑμῶν, ταὑτην ἑτοίμην ^{1} εἶναι, οὕτως ὡς εὐλογίαν καὶ μὴ ὡς πλεονεξίαν.

Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως, ¹⁵ φειδομένως ¹⁵ καὶ 6 θερίσει: ¹⁶ καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις, ¹² ἐπ' εὐλογίαις ¹² καὶ θερίσει. ¹⁶ Έκαστος καθώς προαιρεῖται ¹⁷ τῆ καρδία: 7 μὴ ἐκ λύπης ¹⁸ ἢ ἐξ ἀνάγκης: ¹⁹ ἱλαρὸν ²⁰ γὰρ δότην ²¹ ἀγαπᾳ ὁ θεός. Δυνατὸς δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν 8 περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν

¹ μήπως, lest in any way, lest perhaps. ² Μακεδών, όνος, ό, Macedonian. ³ ἀπαρασκεύαστος, not ready, unprepared. ⁴ καταισχύνω, put to shame, shame. ⁵ ὑπόστασις, εως, ή, substance, confidence. ⁶ καύχησις, εως, ή, boasting, act of boasting. ⁷ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ⁸ ἡγέομαι, lead, be chief. ⁹ προέρχομαι, go in front, precede. ¹⁰ προκαταρτίζω, arrange beforehand. ¹¹ προκαταργέλλω, foretell, announce beforehand. ¹² εὐλογία, ας, ή, blessing, adulation. ¹³ ἔτοιμος, ready, prepared. ¹⁴ πλεονέξία, ας, ή, covetousness, avarice. ¹⁵ φειδομένως, sparingly. ¹⁶ θερίζω, reap, gather. ¹⁷ προαιρέω, propose, purpose. ¹⁸ λύπη, ης, ή, pain, grief. ¹⁹ ἀνάγκη, ης, ή, necessity, distress. ²⁰ ίλαρός, cheerful, glad. ²¹ δότης, ου, ό, giver.

έχοντες περισσεύητε είς παν έργον αὐτάρκειαν¹ άγαθόν: καθώς γέγραπται, Έσκόρπισεν, έδωκεν τοῖς 9 πένησιν: ^{3} ή δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. $^{\circ}$ 0 δὲ ἐπιχορηγῶν ^{4} σπέρμα τῷ σπείροντι, καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν τὸν σπόρον τὸμῶν, καὶ αὐξήσαι⁹ τὰ γενήματα¹⁰ τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν: ἐν 11 παντὶ πλουτιζόμενοι¹¹ εἰς πᾶσαν ἁπλότητα, ¹² ἥτις κατεργάζεται 3 δι' ήμῶν εὐχαριστίαν 4 τῷ θεῷ. "Ότι ἡ 12 διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦσα ^{16} τὰ ὑστερήματα ^{17} τῶν ἁγίων, άλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν 14 τῷ διὰ τῆς δοκιμῆς ^{18} τῆς διακονίας ταύτης 13 δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῆ ὑποταγῆ¹° τῆς ὁμολογίας²ο ύμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ, καὶ ἁπλότητι 12 τῆς κοινωνίας $\frac{1}{2}$ εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας: καὶ αὐτῶν 14

¹ αὐτάρκεια, ας, ἡ, sufficiency, contentment. ² σκορπίζω, scatter, disperse. ³ πένης, ητος, δ, poor, needy. ⁴ ἐπιχορηγέω, supply, provide. ⁵ βρῶσις, εως, ἡ, eating, food. ⁶ χορηγέω, provide, supply in abundance. ⁷ πληθύνω, multiply, increase. ⁸ σπόρος, ου, δ, seed (sown), seed for sowing. ⁹ αὐξάνω, cause to grow, increase. ¹⁰ γέννημα, τος, τό, offspring, child. ¹¹ πλουτίζω, enrich, make wealthy. ¹² άπλότης, ητος, ἡ, singleness, hence simplicity. ¹³ κατεργάζομαι, work out, produce. ¹⁴ εὐχαριστία, ας, ἡ, thanksgiving, thankfulness. ¹⁵ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ¹⁶ προσαναπληρόω, supply. ¹⁷ ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need. ¹⁸ δοκιμή, ἡς, ἡ, proof, approval. ¹⁹ ὑποταγή, ῆς, ἡ, subjection, obedience. ²⁰ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ²¹ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution.

δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. Χάρις δὲ τῷ 15 θεῷ ἐπὶ τῆ ἀνεκδιηγήτῳ ἀὐτοῦ δωρεᾳ. 5

Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς 10 πραότητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ χριστοῦ, ὅς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶιο εἰς ὑμᾶς: δέομαι δέ, τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῆ 2 πεποιθήσει ἡ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. 3 Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα το τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν 4 οὐ σαρκικά, το ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν όχυρωμάτων ο λογισμοὺς κατὰ τῆς γνώσεως καὶ πᾶν 5 ὑψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ,

¹ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ² ἐπιποθέω, long for, strain after. ³ ὑπερβάλλω, go beyond, surpass. ⁴ ἀνεκδιήγητος, indescribable. ⁵ δωρεά, ᾶς, ἡ, gift, free gift. ⁶ πραΰτης, mildness, gentleness. ⁻ ἐπιείκεια, ας, ἡ, kindness, gentleness. 8 ταπεινός, humble, downcast. ⁰ ἄπειμι, go away, depart. ¹ ⁰ θαρρέω, of good courage, have confidence. ¹ ἱ δέομαι, ask, request. ¹² πάρειμι, be present, have arrived. ¹ ³ πεποίθησις, εως, ἡ, confidence, trust. ¹ ⁴ τολμάω, dare, endure. ¹ 5 στρατεύομαι, make war, hence to serve as a soldier. ¹ ⁶ ὅπλον, ου, τό, tool, implement. ¹ ΄ στρατεία, ας, ἡ, campaign, warfare. ¹ 8 σαρκικός, fleshly, carnal. ¹ γ καθαίρεσις, εως, ἡ, tearing down, destruction. ² ὁ ὀχύρωμα, τος, τό, fortress, strong defense. ² ¹ λογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, reflection. ² 2 καθαιρέω, take down, pull down. ² ὁ ὑψωμα, τος, τό, height, lofty thing. ² ⁴ ἐπαίρω, lift up, raise. ² 5 γνῶσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge.

καὶ αἰγμαλωτίζοντες ^{1} πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν ^{3} τοῦ χριστοῦ, καὶ ἐν ἑτοίμω⁴ ἔχοντες ἐκδικῆσαι⁵ πᾶσαν 6 παρακοήν, ὅταν πληρωθῆ ὑμῶν ἡ ὑπακοή. ὅΤὰ κατὰ 🦪 πρόσωπον βλέπετε; Εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς χριστοῦ. Ἐάν τε γὰρ 8 καὶ περισσότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ήμῶν – ής ἔδωκεν ὁ κύριος ήμῖν εἰς οἰκοδομήν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν⁹ ὑμῶν – οὐκ αἰσχυνθήσομαι: 10 ἵνα 9 μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ^{11} ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. ^{12} 10 Ότι, Αἱ μὲν ἐπιστολαί, 12 φησίν, βαρεῖαι 13 καὶ ἰσχυραί: ή δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενής, αὶ ὁ λόγος έξουθενημένος. Το ῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἶοί 11 έσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν¹² ἀπόντες,¹᠀ τοιοῦτοι καὶ παρόντες ^{20} τῷ ἔργῳ. Οὐ γὰρ τολμῶμεν ^{21} ἐγκρῖναι ^{22} ἢ 12

¹ αἰχμαλωτίζω, take or lead captive, take captive. ²νόημα, τος, τό, thought, mind. ³ ὑπακοή, ῆς, ἡ, obedience. ⁴ ἔτοιμος, ready, prepared. ⁵ ἐκδικέω, vindicate, avenge. ⁶ παρακοή, ῆς, ἡ, disobedience. ⁻ περισσός, excessive, abundant. ⁶ οἰκοδομή, ῆς, ἡ, building, edification. ⁹ καθαίρεσις, εως, ἡ, tearing down, destruction. ¹⁰ αἰσχύνομαι, dishonor, put to shame. ¹¹ ἐκφοβέω, frighten, terrify. ¹² ἐπιστολή, ῆς, ἡ, letter, dispatch. ¹³ βαρύς, heavy, burdensome. ¹⁴ ἰσχυρός, strong, mighty. ¹⁵ παρουσία, ας, ἡ, presence, coming. ¹⁶ ἀσθενής, weak, infirm. ¹⁻ ἐξουθενέω, despise, ignore. ¹ఠ οίος, such as, of what kind. ¹⁰ ἄπειμι, go away, depart. ²⁰ πάρειμι, be present, have arrived. ²¹ τολμάω, dare, endure. ²² ἐγκρίνω, class, classify.

συγκρίναι έαυτούς τισιν των έαυτούς συνιστανόντων: άλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες,3 καὶ συγκρίνοντες έαυτοὺς έαυτοῖς, οὐ συνιοῦσιν. Ήμεῖς 13 δὲ οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον $^{\circ}$ τοῦ κανόνος ^{7} οἱ ἐμέρισεν ^{8} ἡμῖν ὁ θεός, μέτρου, ἄχρι καὶ ὑμῶν. Οὐ γὰρ ὡς μὴ 14 ἐΦικέσθαι° έφικνούμενοι° εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν¹⁰ ἑαυτούς: ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ ούκ εἰς τὰ ἄμετρα καυγώμενοι, ἐν 15 άλλοτρίοις 2 κόποις, 3 έλπίδα δὲ ἔγοντες, αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι 15 κατὰ τὸν κανόνα ^{7} ήμῶν εἰς περισσείαν, ^{16} εἰς τὰ ὑπερέκεινα ^{17} 16 ύμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρί ω^{12} κανόνι ^{7} εἰς τὰ ἔτοιμα ^{18} καυχήσασ θ αι. $\mathbf{O}$ δὲ καυχώμενος, ἐν κυρί $\mathbf{\phi}$ 17 καυγάσθω. Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστῶν, ἐκεῖνός ἐστιν 18

¹ συγκρίνω, combine, compare. ² συνίστημι, commend (transitive), stand with. ³ μετρέω, measure, estimate. ⁴ συνίημι, understand, consider. ⁵ ἄμετρος, immeasurable, not measurable. ⁶ μέτρον, ου, τό, measure, measuring rod. ⁷ κανών, όνος, ὁ, rule, standard. ⁸ μερίζω, divide, part. ⁹ ἐφικνέομαι, reach, come to. ¹⁰ ὑπερεκτείνω, stretch out beyond, overextent. ¹¹ φθάνω, come before another, anticipate. ¹² ἀλλότριος, strange, foreign. ¹³ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ¹⁴ αὐξάνω, cause to grow, increase. ¹⁵ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ¹⁶ περισσεία, ας, ἡ, superfluity, surplus. ¹⁷ ὑπερέκεινα, beyond. ¹⁸ ἔτοιμος, ready, prepared.

δόκιμος, άλλ' δν δ κύριος συνίστησιν.

"Όφελον³ ἀνείχεσθέ⁴ μου μικρὸν τῆ ἀφροσύνη:⁵ ἀλλὰ 11 καὶ ἀνέχεσθέ μου. Ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλω: $\frac{1}{2}$ ήρμοσάμην⁸ γὰρ ὑμᾶς ένὶ ἀνδρὶ παρθένον² άγνὴν¹⁰ παραστήσαι τῷ χριστῷ. Φοβοῦμαι δὲ μήπως 11 ὡς δ 3 ο̃Φις¹² Εὔαν¹³ ἐξηπάτησεν¹⁴ ἐν τῆ πανουργία¹⁵ αὐτοῦ,οὕτως φθαρῆ 16 τὰ νοήματα 17 ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς τὸν χριστόν. Εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον 4 Ίησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἔτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἔτερον ö οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἠνείχεσθε. Λογίζομαι γὰρ 5 μηδὲν ὑστερηκέναι¹⁹ τῶν ὑπὲρ λίαν²⁰ ἀποστόλων. Εἰ 6 δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγω, ἀλλ' οὐ τῆ γνώσει: 22 ἀλλ' ἐν παντὶ φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. "Η ἁμαρτίαν 7

¹ δόκιμος, tested, approved. ² συνίστημι, commend (transitive), stand with. ³ δφελον, would that (used to express a fruitless wish) ⁴ ἀνέχομαι, endure, bear with. ⁵ ἀφροσύνη, ης, ή, foolishness, want of sense. ⁶ζηλόω, be zealous, am jealous. ⁷ζῆλος, ου, ό, zeal, jealousy. ⁸ ἀρμόζω, fit, join. ⁹ παρθένος, ου, ή, virgin. ¹⁰ ἀγνός, pure, holy. ¹¹ μήπως, lest in any way, lest perhaps. ¹² δφις, εως, ό, snake, serpent. ¹³ Εὖα, ας, ή, Eve. ¹⁴ ἐξαπατάω, seduce wholly, deceive. ¹⁵ πανουργία, ας, ή, cleverness, craftiness. Trickery. ¹⁶ φθείρω, destroy, corrupt. ¹⁷ νόημα, τος, τό, thought, mind. ¹⁸ ἀπλότης, ητος, ή, singleness, hence simplicity. ¹⁹ ὑστερέω, lack, need. ²⁰ λίαν, greatly, very. ²¹ ἰδιώτης, ου, ό, unskilled or ungifted person, amateur. ²² γνῶσις, εως, ή, wisdom, knowledge.

ἐποίησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν¹ ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε,² ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; 8 "Άλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, * λαβὼν ὀψώνιον ⁵ πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν: καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ 🤈 ύστερηθείς. Το νατενάρκησα ούδενός: τὸ νὰρ ύστέρημά° μου προσανεπλήρωσαν¹⁰ οἱ ἀδελφοί, έλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας:11 καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ12 ύμῖν ἐμαυτὸν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. Ἔστιν ἀλήθεια 10 χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις¹³ αὕτη οὐ Φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασιν¹⁵ τῆς Ἀχαΐας. ¹⁶ Δ ιὰ τί; $^{\circ}$ Οτι 11 οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; Ὁ θεὸς οἶδεν. Ὁ δὲ ποιῶ, καὶ 12 ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω ^{17} τὴν ἀφορμὴν ^{18} τῶν θελόντων ἀφορμήν, 18 ΐνα ἐν ῷ καυχῶνται, εὑρεθῶσιν καθὼς καὶ ήμεῖς. Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, 19 ἐργάται 20 13 δόλιοι,21 μετασχηματιζόμενοι²² εἰς ἀποστόλους

¹ ταπεινόω, humble, humiliate. ² ὑψόω, lift up, exalt. ³ δωρεάν, without cost, without cause. ⁴ συλάω, rob, plunder. ⁵ ὀψώνιον, ου, τό, compensation, wages. ⁶ πάρειμι, be present, have arrived. ⁷ ὑστερέω, lack, need. ⁸ καταναρκάω, burden, encumber. ⁹ ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need. ¹⁰ προσαναπληρόω, supply. ¹¹ Μακεδονία, ας, ή, Macedonia. ¹² ἀβαρής, not burdensome. ¹³ καύχησις, εως, ή, boasting, act of boasting. ¹⁴ φράσσω, stop, shut. ¹⁵ κλίμα, τος, τό, region, territory. ¹⁶ Ἁχαΐα, ας, ή, Achaia. ¹⁷ ἐκκόπτω, cut out, cut off. ¹⁸ ἀφορμή, ῆς, ἡ, occasion, opportunity. ¹⁹ ψευδαπόστολος, ου, ό, false apostle. ²⁰ ἐργάτης, ου, ό, workman, laborer. ²¹ δόλιος, deceitful, treacherous. ²² μετασχηματίζω, transform, disguise.

χριστοῦ. Καὶ οὐ θαυμαστόν: αὐτὸς γὰρ ὁ Σατανᾶς 14 μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. Οὐ μέγα οὖν εἰ 15 καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ώς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξη ἄφρονα³ εἶναι: εἰ δὲ μήγε,⁴ 16 κἄν⁵ ὡς ἄφρονα³ δέξασθέ με, ἵνα κάγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. Ὁ λαλώ, οὐ λαλώ κατὰ κύριον, ἀλλ' ὡς 17 ἐν ἀφροσύνη,⁶ ἐν ταύτη τῆ ὑποστάσει⁻ τῆς καυχήσεως.⁵ Ἐπεὶ° πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν 18 σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. Ἡδέως¹⁰ γὰρ ἀνέχεσθε¹¹ 19 τῶν ἀφρόνων,³ φρόνιμοι¹² ὄντες. ἀνέχεσθε¹¹ γάρ, εἴ τις 20 ὑμᾶς καταδουλοῖ,¹³ εἴ τις κατεσθίει,¹⁴ εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται,¹⁵ εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει.¹6 21 Κατὰ ἀτιμίαν¹² λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἡσθενήσαμεν: ἐν ῷ

¹ θαυμαστός, wonderful, marvelous. ² μετασχηματίζω, transform, disguise. ³ ἄφρων, foolish, senseless. ⁴ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ⁵ κἄν, and if, even if. ⁶ ἀφροσύνη, ης, ἡ, foolishness, want of sense. ⁷ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ⁸ καύχησις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ⁹ ἐπεί, when, since. ¹⁰ ἡδέως, sweetly, gladly. ¹¹ ἀνέχομαι, endure, bear with. ¹² φρόνιμος, prudent, wise. ¹³ καταδουλόω, enslave. ¹⁴ κατεσθίω, eat up, devour. ¹⁵ ἐπαίρω, lift up, raise. ¹⁶ δέρω, beat, flay. ¹⁷ ἀτιμία, ας, ἡ, dishonor, disgrace.

δ' ἄν τις τολμ $\tilde{a}^1$ – ἐν ἀφροσύνη ^{2} λέγω – τολμ $\tilde{\omega}^1$ κάγώ. Έβραῖοί ^{3} εἰσιν; Κάγώ. Ἰσραηλῖταί ^{4} εἰσιν; Κάγώ. 22 Σπέρμα Άβραάμ εἰσιν; Κάγώ. Διάκονοι χριστοῦ εἰσιν 23 ;- παραφρονών⁵ λαλώ - Υπέρ ἐγώ. Ἐν κόποις⁶ περισσοτέρως, εν πληγαῖς ύπερβαλλόντως, έν φυλακαῖς περισσοτέρως, εν θανάτοις πολλάκις, όπο 24 Ἰουδαίων πεντάκις 11 τεσσαράκοντα 12 παρὰ μίαν ἔλαβον. Τρὶς ¹³ ἐραβδίσθην, ¹⁴ ἄπαξ ¹⁵ ἐλιθάσθην, ¹⁶ τρὶς 25 ἐναυάγησα, ^{17} νυχθήμερον ^{18} ἐν τῷ βυθῷ ^{19} πεποίηκα: 26 όδοιπορίαις ^{20} πολλάκις, ^{10} κινδύνοις ^{21} ποταμών, ^{22} $\frac{\kappa (v \delta \dot{v} v o c^{21})}{\kappa (v \delta \dot{v} v o c^{21})} \lambda \eta \sigma \tau \tilde{\omega} v^{23}$ $\kappa (v \delta \dot{v} v o c^{21})$ έκ γένους, κινδύνοις ^{21} ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ^{21} ἐν πόλει, κινδύνοις ^{21} ἐν ἐρημία, ^{25} κινδύνοις ^{21} ἐν θαλάσση, κινδύνοις ^{21} ἐν ψευδαδέλφοις: 26 ἐν κόπω καὶ μόχθω, 27 ἐν ἀ<u>γρυπνίαις 28</u> 27

 $^{^1}$ τολμάω, dare, endure. ^{2} άφροσύνη, ης, ή, foolishness, want of sense. ^{3} Έβραῖος, ου, δ, Hebrew. ^{4} Τσραηλίτης, ου, δ, Israelite. ^{5} παραφρονέω, be beside oneself, be insane. ^{6} κόπος, ου, δ, labor, trouble. ^{7} περισσώς, abundantly, exceedingly. ^{8} πληγή, ης, ή, blow, wound. ^{9} ύπερβαλλόντως, above measure, much more. ^{10} πολλάκις, often, many times. ^{11} πεντάκις, five times. ^{12} τεσσαράκοντα, forty, 40. ^{13} τρίς, thrice, three times. ^{14} ραβδίζω, beat with a rod, beat with rods. ^{15} απαξ, once, once for all. ^{16} λιθάζω, throw stones, stone. ^{17} ναυαγέω, suffer shipwreck, am shipwrecked. ^{18} νυχθήμερον, ου, τό, day and a night, twenty-four hours. ^{19} βυθός, οῦ, ὁ, sea, deep water. ^{20} δδοιπορία, ας, ή, walking, journey. ^{21} κίνδυνος, ου, ό, danger, peril. ^{22} ποταμός, οῦ, ό, river, stream. ^{23} ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ^{24} γένος, ους, τό, race, kind. ^{25} ἐρημία, ας, ή, wilderness, desert. ^{26} ψευδάδελφος, ου, ό, false brother. ^{27} μόχθος, ου, ὁ, toil, hardship. ^{28} άγρυπνία, ας, ή, sleeplessness, watching.

πολλάκις, $\dot{}^{1}$ ἐν λιμ $\dot{\omega}^{2}$ καὶ δίψει, $\dot{}^{3}$ ἐν νηστείαις πολλάκις, έν ψύχει καὶ γυμνότητι. Χωρὶς τῶν 28 παρεκτός, ή ἐπισύστασίς μου ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασών των ἐκκλησιών. Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ 29 ἀσθενῶ; Τίς σκανδαλίζεται, 10 καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι 11 ; Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀ<u>σθενείας 12</u> καυχήσομαι. Ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ 31 χριστοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς ¹³ εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ <u>ψεύδομαι. 14 Ἐν Δαμασκῷ 15 ὁ ἐθνάρχης 16 Ἀρέτα 17 τοῦ 32</u> βασιλέως ἐφρούρει¹⁸ τὴν Δαμασκηνῶν¹⁹ πόλιν, πιάσαι²⁰ με θέλων: καὶ διὰ θυρίδος²¹ ἐν σαργάνη²² 33 έχαλάσθην²³ διὰ τοῦ τείχους²⁴ καὶ ἐξέφυγον²⁵ τὰς γεῖρας αὐτοῦ.

¹ πολλάκις, often, many times. ²λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ³ δίψος, ους, τό, thirst. ⁴νηστεία, ας, ἡ, fasting, fast. ⁵ ψῦχος, ους, τό, cold. ⁶ γυμνότης, ητος, ἡ, nakedness, exposure. ⁷ παρεκτός, except for, apart from. ⁸ ἐπισύστασις, εως, ἡ, gathering, concourse. ⁹ μέριμνα, ης, ἡ, care, anxiety. ¹⁰ σκανδαλίζω, cause to stumble. ¹¹ πυρόω, burn, am purified by fire. ¹² ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ¹³ εὐλογητός, well spoken of, blessed. ¹⁴ ψεύδομαι, lie. ¹⁵ Δαμασκός, οῦ, ἡ, Damascus. ¹⁶ ἐθνάρχης, ου, ὁ, ethnarch (provincial governor). ¹⁷ Ἀρέτας, α, ὁ, Aretas. ¹⁸ φρουρέω, guard, protect. ¹⁹ Δαμασκηνός, from Damascus, inhabitant of Damascus. ²⁰ πιάζω, take, lay hold of. ²¹ θυρίς, ίδος, ἡ, window, windowsill. ²² σαργάνη, ης, ἡ, basket. ²³ χαλάω, slacken, let down. ²⁴ τεῖχος, ους, τό, wall. ²⁵ ἐκφεύγω, flee away, flee out.

Καυχᾶσθαι δη ού συμφέρει μοι: έλεύσομαι γάρ εἰς 12 όπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου. Οἶδα ἄνθρωπον 2 έν χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων⁵ – εἴ<u>τε ἐν σώματι</u> ούκ οίδα: εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οίδα: ὁ θεὸς οἶδεν - άρπαγέντα ^{7} τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. 3Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον - εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα: ὁ θεὸς οἶδεν – ὅτι 4 ήρπάγη⁷ εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ἤκουσεν ἄρρητα⁹ ρήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπω λαλῆσαι. Ὑπὲρ τοῦ 5 τοιούτου καυχήσομαι: ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις 10 μου: ἐὰν γὰρ 6 θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων: 11 ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ: φείδομαι 2 δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ δ βλέπει με, ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ. Καὶ τῆ ὑπερβολ $\tilde{\eta}^{13}$ 7 τῶν ἀποκαλύψεων τίνα μὴ ὑπεραίρωμαι, τέδόθη μοι σκόλο ψ^{15} τῆ σαρκί, ἄγγελος Σατᾶν, ἵνα με κολαφίζη, ψ^{16}

¹ δή, also, indeed. ² συμφέρω, bring together, it is profitable. ³ δπτασία, ας, ή, vision, supernatural appearance. ⁴ ἀποκάλυψις, εως, ή, revelation, unveiling. ⁵ δεκατέσσαρες, fourteen, 14. ⁶ ἐκτός, aside from, besides. ⁷ ἀρπάζω, seize, snatch. ⁸ παράδεισος, ου, ό, paradise. ⁹ ἄρρητος, inexpressible, unspeakable. ¹⁰ ἀσθένεια, ας, ή, weakness, sickness. ¹¹ ἄφρων, foolish, senseless. ¹² φείδομαι, spare, abstain. ¹³ ὑπερβολή, ῆς, ή, excess, superiority. ¹⁴ ὑπεραίρω, raise beyond, uplift. ¹⁵ σκόλοψ, οπος, ό, thorn, splinter. ¹⁶ κολαφίζω, strike with the fist, treat roughly.

ἴνα μὴ ὑπεραίρωμαι.¹ Ύπὲρ τούτου τρὶς² τὸν κύριον 8 παρεκάλεσα ἵνα ἀποστῷ³ ἀπ' ἐμοῦ. Καὶ εἴρηκέν μοι, 9 ᾿Αρκεῖ⁴ σοι ἡ χάρις μου: ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ⁵ τελειοῦται.⁴ "Ἡδιστα⁻ οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις⁵ μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ⁵ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ χριστοῦ. Διὸ εὐδοκῶ° ἐν 10 ἀσθενείαις,⁵ ἐν ΰβρεσιν,¹⁰ ἐν ἀνάγκαις,¹¹ ἐν διωγμοῖς,¹² ἐν στενοχωρίαις,¹³ ὑπὲρ χριστοῦ: ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.

Γέγονα ἄφρων¹⁴ καυχώμενος: ὑμεῖς με ἡναγκάσατε:¹⁵ 11 ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι:¹⁶ οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα¹⁷ τῶν ὑπὲρ λίαν¹⁸ ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη¹⁹ ἐν 12 ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῆ, ἐν σημείοις καὶ τέρασιν²⁰ καὶ δυνάμεσιν. Τί γάρ ἐστιν ὃ ἡττήθητε²¹ ὑπὲρ τὰς λοιπὰς 13

¹ ὑπεραίρω, raise beyond, uplift. ² τρίς, thrice, three times. ³ ἀρίστημι, withdraw, depart. ⁴ ἀρκέω, assist, suffice. ⁵ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ⁶ τελειόω, fill, fulfill. ⁷ ἥδιστα, most gladly, pleasantly. ⁸ ἐπισκηνόω, dwell, set up a tent upon. ⁹ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ¹⁰ ὕβρις, εως, ἡ, damage, insult. ¹¹ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ¹² διωγμός, οῦ, ὁ, persecution. ¹³ στενοχωρία, ας, ἡ, difficulty, distress. ¹⁴ ἄφρων, foolish, senseless. ¹⁵ ἀναγκάζω, force, compel. ¹⁶ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ¹⁷ ὑστερέω, lack, need. ¹⁸ λίαν, greatly, very. ¹⁹ κατεργάζομαι, work out, produce. ²⁰ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ²¹ ἡττάομαι, be overcome or defeated. am defeated.

ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ^{1} ὑμῶν; Χαρίσασθέ ^{2} μοι τὴν ἀδικίαν ^{3} ταύτην.

Ίδού, τρίτον έτοίμως έχω έλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ 14 καταναρκήσω ύμων: οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλὰ ύμᾶς: οὐ γὰρ ὀΦείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν⁵ θησαυρίζειν, άλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. Έγὼ δὲ 15 ήδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, εἰ καὶ περισσοτέρως το ὑμᾶς ἀγαπῶν, ήττον¹¹ άγαπῶμαι. "Εστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα¹² ύμᾶς: ἀλλ' ὑπάρχων πανοῦργος, 3 δόλω 4 ὑμᾶς ἔλαβον. Μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ 17 ἐπλεονέκτησα¹⁵ ὑμᾶς; Παρεκάλεσα Τίτον, ¹⁶ συναπέστειλα¹⁷ τὸν ἀδελφόν: μήτι ^{18} ἐπλεονέκτησεν ^{15} ύμᾶς Τίτος; 16 Οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; Ού τοῖς αὐτοῖς ἴγνεσιν;

¹ καταναρκάω, burden, encumber. ² χαρίζομαι, give freely, forgive. ³ ἀδικία, ας, ή, unrighteousness. ⁴ ἐτοίμως, readily. ⁵ γονεύς, έως, ό, parent. ⁶ θησαυρίζω, lay up, store up. ⁷ ἤδιστα, most gladly, pleasantly. ⁸ δαπανάω, spend, spend freely. ⁹ ἐκδαπανάω, spend completely. ¹⁰ περισσώς, abundantly, exceedingly. ¹¹ ἤττων, lesser, inferior. ¹² καταβαρέω, burden, weigh down. ¹³ πανοῦργος, clever, crafty. ¹⁴ δόλος, ου, ό, guile, deceit. ¹⁵ πλεονεκτέω, take advantage, take advantage of. ¹⁶ Τίτος, ου, ό, Titus. ¹⁷ συναποστέλλω, send with, send together with. ¹⁸ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ¹⁹ ἴχνος, ους, τό, track, footprint.

Πάλιν δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα;¹ Κατενώπιον² 19 τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ λαλοῦμεν: τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς.³ Φοβοῦμαι γάρ, μήπως⁴ 20 ἐλθὼν οὐχ οἴους⁵ θέλω εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἴον⁵ οὐ θέλετε: μήπως⁴ ἔρεις, ὅζῆλοι, Ἦνιοί, ὁ ἐριθεῖαι, αταλαλιαί, ὑ ψιθυρισμοί, ὑ φυσιώσεις, ὑ ἀκαταστασίαι: ὑ μὴ πάλιν ἐλθόντα με ταπεινώσει ὁ 21 θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω ὁ πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων, ἱ καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῆ ἀκαθαρσίᾳ παὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ἡ ἔπραξαν.

Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Ἐπὶ στόματος δύο 13 μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. 2 Προείρηκα²⁰ καὶ προλέγω, 2 ώς παρὼν τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὼν 2 νῦν γράφω τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ τοῖς

¹ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ² κατενώπιον, before, in the presence of (gen). ³ οἰκοδομή, ῆς, ἡ, building, edification. ⁴ μήπως, lest in any way, lest perhaps. ⁵ οἵος, such as, of what kind. ⁶ ἔρις, ιδος, ἡ, strife, contention. ⁻ ζῆλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ⁶ θυμός, ου, ὁ, wrath, outburst of passion. ˀ ἔριθεία, ας, ἡ, rivalry, ambition. ¹ ὁ καταλαλιά, ᾶς, ἡ, evil speech, slander. ¹ ¹ ψιθυρισμός, οῦ, ὁ, gossiping, secret slandering. ¹ ² φυσίωσις, εως, ἡ, puffing up, arrogance. ¹ ³ ἀκαταστασία, ας, ἡ, distrurbance, disorder. ¹ ⁴ ταπεινόω, humble, humiliate. ¹ ⁵ πενθέω, mourn, lament. ¹ ⁶ προαμαρτάνω, sin beforehand, sin previously. ¹ ⁻ ἀκαθαρσία, ας, ἡ, uncleanness, impurity. ¹ ఠ πορνεία, ας, ἡ, fornication, idolatry. ¹ ᾳ ἀσέλγεια, ας, ἡ, licentiousness, debauchery. ² ὑ προλέγω, say beforehand, forewarn. ² † πάρειμι, be present, have arrived. ² ᾳ ἄπειμι, go away, depart.

λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι: έπει ^{2} δοκιμην ^{3} ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος χριστοῦ, 3δς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ^{4} ἐν ὑμῖν: καὶ ^{4} γὰρ εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, δ ἀλλὰ ζῆ ἐκ δυνάμεως θεοῦ. Καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζησόμεθα σὺν αὐτῶ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. 5 Έαυτούς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῆ πίστει, ἑαυτούς δοκιμάζετε. "Η οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτούς, Ἰησοῦς χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν; ${
m E}$ ἰ μήτι ^{7} ἀδόκιμοί ^{8} ἐστε. Ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν 6 άδόκιμοι.⁸ Εὔχομαι⁹ δὲ πρὸς τὸν θεόν, μὴ ποιῆσαι 7 ύμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι 10 φανῶμεν, άλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι⁸ ώμεν. Οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' 8 ύπὲρ τῆς ἀληθείας. Χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς 9 άσθενώμεν, ύμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε: τοῦτο δὲ καὶ

¹ φείδομαι, spare, abstain. ² ἐπεί, when, since. ³ δοκιμή, ῆς, ἡ, proof, approval. ⁴ δυνατέω, be able, be powerful. ⁵ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ⁶ δοκιμάζω, prove, approve. ⁷ μήτι,

interrogative particle expecting a negative answer. ⁸ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. ⁹ εὔχομαι, pray, wish. ¹⁰ δόκιμος, tested, approved.

εὐχόμεθα,¹ τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.² Διὰ τοῦτο ταῦτα 10 ἀπὼν³ γράφω, ἵνα παρὼν⁴ μὴ ἀποτόμως⁵ χρήσωμαι,ͼ κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ἔδωκέν μοι ὁ κύριος εἰς οἰκοδομήν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.®

Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε: καταρτίζεσθε, ° παρακαλείσθε, 11 τὸ αὐτὸ φρονείτε, ¹⁰ εἰρηνεύετε: ¹¹ καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. Ἀσπάσασθε 12 ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι. ¹²

Άσπάζονται ύμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

Ή χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ 14 θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία¹³ τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

¹ εὕχομαι, pray, wish. ² κατάρτισις, εως, ή, being made complete, perfecting. ³ ἄπειμι, go away, depart. ⁴ πάρειμι, be present, have arrived. ⁵ ἀποτόμως, severely, rigorously. ⁶ χράομαι, use, make use of. ⁷ οἰκοδομή, ῆς, ἡ, building, edification. ⁸ καθαίρεσις, εως, ἡ, tearing down, destruction. ⁹ καταρτίζω, mend, fit. ¹⁰ φρονέω, think, judge. ¹¹ εἰρηνεύω, bring to peace, be at peace. ¹² φίλημα, τος, τό, kiss. ¹³ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution.